

Kuopion kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma vuoteen 2030, lausunnot ja muistutukset sekä vastineet

Nähtävillä oloaikana tulleet kommentit

Suunnitelmaluonnoksesta esitettiin nähtävillä oloaikana puhelimitse ja sähköpostitse kommentteja. Lisäksi vesihuoltolaitosten tilanteet ovat paikoin muuttuneet. Saatujen kommenttien ja tapahtuneiden muutosten perusteella suunnitelmaluonnoksen tietoja tarkastettiin. Seuraavia asioita on päivitetty suunnitelman lopulliseen versioon:

- Kuopion Vesi Oy:n toiminta-alueita on päivitetty kesällä 2023 Siilinjärven kunnan alueella. Päivitetty tieto ei ehtinyt vielä nähtävillä olleen version karttoihin, mutta tiedot on päivitetty lopulliseen versioon.
- Nykytilakuvauksen (liite 1) kohdassa 4.15 kirjoitettiin Suonenjoen kaupungista, vaikka oikea toimija on Suonenjoen Vesi Oy. Teksti on korjattu lopulliseen versioon.
- Ranta-Toivala-Uuhimäen vesiosuuskunnasta esitettiin nykytilakuvauksessa (liite 1) kohdassa 4.37 osittain vanhaa ja virheellistä tietoa. Teksti on korjattu lopulliseen versioon.
- Nähtävillä oloaikana on tullut tiedoksi, että Aholansaaren jätevesi Oy on yhdistymässä Pieksänkosken vesiosuuskuntaan. Tieto on päivitetty nykytilakuvauksen (liite 1) lopulliseen versioon.
- Loppuvuonna 2023 Fox Yard Oy on ostanut Oy Quality Performance Ltd:n konkurssipesän omistamat kiinteistöt, mukaan lukien vesi- ja viemärlaitokset. Tieto on päivitetty nykytilakuvauksen (liite 1) lopulliseen versioon.

Kuopion Vesi Oy:n lausunto

Kuopion Vesi Oy on ollut mukana Kuopion kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmatyössä, ja Kuopio Vedeltä on ollut edustajia hankkeen ohjausryhmässä ja työryhmässä. Kuopion Vesi on antanut suunnitelmatyöstä kommentteja työn aikana, eikä Kuopion Vedellä ole huomautettavaa suunnitelmaluonnoksesta.

Kuopion Vesi haluaa vielä korostaa, että silloin kun vesihuoltoverkostojen laajentamisilla uusille haja-asutusalueille tulee olemaan merkitystä myös Kuopion Veden vesihuoltolaitosten tai verkostojen toimintaan, on tällöin oltava hyvissä ajoin yhteydessä Kuopion Veteen, jotta muutosten vaikutukset olemassa olevaan rakenteeseen voidaan etukäteen selvittää ja tuoda esille mahdolliset rajoitteet.

Vastine Kuopion Vesi Oy:n lausuntoon

Kuopion Vesi Oy oli mukana kehittämissuunnitelmatyössä. Lausunnossa korostettu asia on huomioitu suunnitelmassa, eikä lausunto ei aiheuta muutoksia suunnitelmaan.

Etelä-Savon ELY-keskuksen lausunto

Kuopion kaupunki on pyytänyt Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausuntoa vesihuollon kehittämissuunnitelmasta vuoteen 2030. Kehittämissuunnitelmassa painopiste on vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden laajennustarpeiden ja laajentamisen aikataulun määrittämisessä sekä haja-asutuksen vesihuollon kehittämismahdollisuuksien esittämisessä. Vedenhankinnan osalta suunnitteluperusteena on varmistaa yhdyskuntien vedenottamoiden ja vesilaitosten kapasiteettien riittävyys sekä toimintavarmuus normaalioloissa sekä mahdollisissa poikkeustilanteissa. Jätevesien johtamisen ja käsittelyn osalta tavoitteena on ollut selvittää ne alueet, joiden liittäminen vesihuoltolaitoksien viemäriverkostoon on tarkoituksenmukaista asukkaiden tarpeen, ympäristönsuojelullisten tai terveydellisten syiden perusteella.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

ELY-keskus pitää vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämistä hyvänä, ajankohtaisena ja tarpeellisena toimenpiteenä. Kehittämissuunnitelman merkitystä ja asemaa kunnan yhtenä strategisena asiakirjana on tarpeen jatkossakin korostaa. Strategisluonteista kehittämissuunnitelmaa tarvitaan kunnassa mm. päätöksenteon ja budjetoinnin tukena sekä myös tietolähteenä mahdollista vesihuollon ylikunnallista ja/tai alueellista suunnittelua varten. Lausunnolla oleva kehittämissuunnitelmaluonnos tukee hyvin vesihuoltolain (119/2001) 5 §:ssä esitettyä kunnan yleisen kehittämisvelvoitteen täytäntöönpanoa ja vastaa sisällöltään niihin tavoitteisiin, jotka strategisluonteiselle asiakirjalle on syytä asettaa. Lisäksi kehittämissuunnitelma on hyvin linjassa vuonna 2021 valmistuneen Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman ja siinä esitettyjen tavoitteiden kanssa sekä itäisen ja eteläisen Suomen vesihuoltostrategia 2050 kanssa.

ELY-keskus toteaa, että vaikka vesihuollon kehittämissuunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen, eikä siten sido kuntaa siinä esitettyihin ratkaisuihin, on se kuitenkin vesihuoltolain (119/2001) 5 § mukainen, suuntaa antava, tulevaisuuden vesihuoltoa kehittävä asiakirja. Siksi on tarpeen huolehtia myös riittävästä kuntalaisille suunnattavasta tiedottamisesta ja kuulemisesta.

ELY-keskus esittää, että vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on mainittu vastuutaho (virkamies) tai toimiala (luottamuselin), jolla on tosiasiallisia mahdollisuuksia vastata koko kuntaa koskevan vesihuollon kehittämisen läpiviennistä.

Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on esitetty noin 30 kohdetta, joissa selvitetään vesijohtoverkoston rakentamisedellytyksiä ja kiinteistöjen liittymishalukkuutta taajama-alueiden ulkopuolella. ELY-keskus painottaa, että verkostojen laajentamisessa haja-asutusalueille tulee huomioida ja arvioida vesihuoltopalvelujen tarjoamisesta vastaavan laitoksen mahdollisuudet ja resurssit toimia vesihuoltolain ja muiden vesihuoltoa säätelevien lainsäädäntöjen velvoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Mahdollisen uuden vesihuoltolaitoksen (vesiosuuskunta tai -yhtymä) perustamisen tosiasiallinen tarve tulee selvittää hyvin tarkasti ennen ratkaisuun päättymistä. ELY-keskus pitää tarkoituksenmukaisimpana vaihtoehtona Kuopion Vesi Oy:n tai muun alueella jo toimivan vesihuoltolaitoksen verkoston laajentamista hyödyntäen vesihuoltolain mahdollistamia erilaisia maksu- ja taksarakennemahdollisuuksia. Kehittämissuunnitelmassa on huomioitu hyvin myös olemassa olevien laitosten yhdistymisselvitysten ja yhteistyön mahdollisuus.

Kehittämissuunnitelman jalkauttaminen

Kehittämissuunnitelman kohdassa *Vesihuolto Kuopiossa* todetaan, että *"Vesihuollosta vastaa monta toimijaa ja kenttä on pirstaloitunut. Vesihuoltoverkostoa on rakennettu laajalle alueelle, mikä tarkoittaa suurta kilometrimäärää saneeraustarvetta tulevina vuosina. Kestäviä ratkaisuja vesihuollon toimintavarmuuden ja jatkuvuuden sekä mittavan maanalaisen infraomaisuuden sekä kaikkien laitosten arvon säilyttämiseksi tarvitaan"*.

ELY-keskus esittää, että kaupunki käynnistäisi oman ylivaltuustokausittaisen vesihuoltopolitiikan laatimisen palvelemaan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja toimenpideohjelman käytännön jalkauttamista. Vesihuoltopolitiikassa olisi hyvä esittää ja kytkeä erilaisia strategisia linjauksia, kuten esimerkiksi:

- kytkenät kaupungin muihin strategioihin ja suunnitelmiin
- kuntalaisten vaikuttamis- ja osallistamistavat
- vesihuoltoon kohdistuvien muutosvoimien tunnistaminen ja huomioiminen 2030 mennessä
- kiertotalouden ja digitalisaation tavoitteet ja mahdollisuudet
- hiilineutraaliuden ja resurssitehokkuuden tavoitteet ja mahdollisuudet sekä
- terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön tukeminen

Kunnan oman vesihuoltopolitiikan hyötyinä on vesihuollon arvostuksen ja merkityksen lisääntyminen sekä laajempi huomioon ottaminen osana kunnan muuta toimintapolitiikkaa. Vesihuoltopolitiikka määrittää perustan ja linjaukset kehittämissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumiseksi. Lisäksi vesihuoltopolitiikka tukee asukkaiden tasapuolista kohtelua ja eri laitostoimijoiden välistä yhteistyötä. Vesihuoltopolitiikka myös edistää valvonnan kehittämistä ja

toteuttamista sekä tukee elinkeinoelämän, maankäytön ja haja-asutuksen vesihuollon yhteensovittamista.

Vastine Etelä-Savon ELY-keskuksen lausuntoon

ELY-keskuksen lausunnossa on hyvin perusteltu kehittämissuunnitelman tarpeellisuutta.

Lausunnossa on esitetty, että vesihuollon kehittämissuunnitelmassa olisi mainittu vastuutaho tai toimiala, joka vastaa koko kuntaa koskevan vesihuollon kehittämisen läpiviennistä. Kuopion kaupunki katsoo, että vastuutahon tarkka määrittäminen ei kuulu kehittämissuunnitelmaan. Vastuutahot on määrätty kaupungin hallinto- ja toimintasäännöissä.

ELY-keskus painottaa lausunnossaan, että verkostojen laajentamisessa haja-asutusalueille tulee huomioida ja arvioida tarjoamisesta vastaavan vesihuoltolaitoksen mahdollisuudet ja resurssit toimia vesihuoltoa säätelevien lainsäädäntöjen velvoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Tämä asia kuuluu kaupungin suunnitteluprosessiin, kun verkostojen laajentamismahdollisuuksia ryhdytään selvittämään.

Kuopion kaupunki on samaa mieltä siitä, että uuden vesihuoltolaitoksen perustamisen tarve tulee selvittää hyvin tarkasti ennen ratkaisuun päättymistä. Uusia vesihuoltolaitoksia kaupungin alueelle perustetaan vain pakottavassa tarpeessa, ja ensisijaisesti uudet verkostoalueet toteutetaan laajentamalla olemassa olevien vesihuoltolaitosten verkostoja. Kehittämissuunnitelmassa on esitetty haasteeksi vesihuoltokentän pirstaleisuus. Sen ratkaisemiseksi tulee ennemmin pyrkiä vesihuoltolaitosten määrän vähentämiseen laitosten yhdistymisten kautta kuin niiden lisäämiseen.

Lausunnossa ehdotettua ylivaltuustokausittaisen vesihuoltopolitiikan laatimisehdotusta Kuopion kaupunki pitää hyvänä ja tarkastelemisen arvoisena. Kaupunki tutkii ehdotusta tarkemmin ja huomio siinä esitettyjä asioita muissa suunnitelmissa.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen lausunto

Pohjois-Savon pelastuslaitokselle on toimitettu 15.9.2023 päivätty lausuntopyyntö Kuopion kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksesta.

Pelastusviranomaisen lausunto:

Pelastusviranomaisen näkemyksen mukaan suunnitelmassa ei riittävällä tasolla oteta huomioon vuonna 2022 vahvistettua Pohjois-Savon pelastuslaitoksen sammutusvesisuunnitelmaa, vaikka sammutusvesisuunnitelma on erikseen mainittuna kehittämissuunnitelman suunnittelun lähtökohdissa osana ohjaavaa lainsäädäntöä.

Pelastuslaitoksen lausunnon valmistelijat pyysivät 5.10. erikseen sähköpostilla vesihuoltoinsinööri Janne Korhoselta tarkennusta, miten kehittämissuunnitelmassa on huomioitu kohtia sammutusvesisuunnitelmasta, vastauksena pystyimme yhteisymmärryksessä toteamaan, ettei sammutusvesisuunnitelmaa ole riittävällä tasolla huomioitu.

Kehittämissuunnitelmassa tulee huomioida pelastuslaitoksen tarpeet mm luonnonvesilähteistä, paloposteista ja palovesiasemista.

Vastine Pohjois-Savon pelastuslaitoksen lausuntoon

On totta, että kehittämissuunnitelmassa ei ole otettu kantaa sammutusvesiasioihin. Tämä johtuu siitä, että Vesihuoltolain mukaiseen kehittämiseen eivät kuulu sammutusvesiasiat, ja niiden käsittely on siten rajattu kehittämissuunnitelman ulkopuolelle. (VHL 2 §: Tätä lakia sovelletaan asutuksen vesihuoltoon sekä, jollei toisin säädetä, asutukseen vesihuollon kannalta rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan vesihuoltoon.)

On kuitenkin hyvä, että pelastuslaitos kiinnittää huomioita Kuopion alueen sammutusvesitilanteeseen. Sammutusvesisuunnitelmassa esitettyjen asioiden huomioiminen ja tilanteen parantaminen on tärkeää, ja niistä on omat neuvottelut käynnissä asianosaisten kesken. Sammutusvesiasioihin tullaan jatkossa kiinnittämään enemmän huomiota.

Yksityishenkilön muistutus

Vesihuollon kehittämissuunnitelma vuoteen 2030

Kuopion kaupunki on asettanut nähtäville vesihuollon kehittämissuunnitelman vuoteen 2023 saakka. Mielenpito on mahdollista esittää nähtävänä olo aikana, joka päättyy 23.10.2023 mennessä.

On erittäin hyvä, että kaupunki on saanut päivitettyä vesihuollon kehittämissuunnitelman vuoteen 2030 mennessä. Valitettavasti kaupungin nähtäville laittama vesihuollon kehittämissuunnitelma ei vastaa sitä, mitä sen pitäisi olla. Suunnitelman tulisi kertoa kuntaiselle tai vapaa-ajan asunnon omistajalle, onko alueelle mahdollista saada vesihuoltoa (vesi/talousvesi) ja millä ajan jaksolla vai ei milloinkaan. Suunnitelman liitekartoissa esitetyt kartat ovat epäselviä ja kaikissa liitekartoissa on virheellistä tai harhaanjohtavaa tietoa. Liitekartat tulisi korjata oikeiksi.

Kunnalla on jo yhdyskuntajätevesistä annetun asetuksen (888/2006) 3§:n perusteella lakisääteinen velvollisuus sisällyttää taajamat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettaviin alueisiin. Nyt laaditussa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on näitä taajaman lievealueet jätetty edelleen viemäriverkoston ulkopuolelle saatettavista alueista. Nämä ovat olleet

erittäin haasteellisia, jotka kehittämissuunnitelmassa olisi tullut ratkaista. Kuopion Vesi toimii pääsääntöisesti asemakaava-alueella, jonka vuoksi vesiosuuskunnat ovat joutuneet toteuttamaan vesihuoltoratkaisuna taajama-alueelle ja taajaman lievealueille. Usein kuitenkin Kuopion Vedellä olisi ollut tosiasiallinen mahdollisuus rakentaa vesihuoltoverkosto.

Koska vesihuollon kehittämissuunnitelma on strateginen asiakirja, olisi suunnitelman yhtenä keskeisenä tehtävänä on ollut esittää ne alueet, jonne keskitetty talousveden toimittaminen tai jätevesiviemäröinti on teknistaloudellista toteuttaa. Karkeana nyrkkisääntönä voidaan pitää, että keskitetyn vesihuollon yksi kriteeri on vakituisen ja vapaan asuntojen välinen etäisyys. Talousveden osalta tämä on noin 500 m ja jätevesiviemärin osalta 250 m. Kun alueet on esitetty kartalla, voisivat vesiosuuskunnat tai Kuopion Vesi omissa toiminnoistaan varautua alueiden laajentamiseen ja siten omalta osaltaan edistää suunnitelmallista vesihuollon toteuttamista. Myös asukas, joka asuu tai harkitsee rakentamista laajenemisalueen sisäpuolella tietää, että tänne alueelle on mahdollista saada talousvettä tai jätevesiviemäröinti. Jotta vesihuollon rakentamishankkeet lähtevät konkreettisesti käyntiin, vaatii se asukkaan suurta myötävaikutusta. Myös kaavoitus ja keskitetty vesihuolto ohjaavat toinen toisiaan. Tietylle alueelle myönnettyjen poikkeamisten lukumäärä voi johtaa siihen, että kunnalle laukeaa vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Näin Kuopiossa on käynyt mm. Hirvimäentien varrella.

Suunnitelmassa on mainittu, että Kuopiossa on pirstaloitunut vesihuoltokenttä. Suunnitelmassa ei ole kuitenkaan esitetty tavoitteita tai konkreettisia keinoja, miten pirstaloitunutta vesihuoltokenttää voitaisiin eheyttää. Suunnitelmassa tulisi jo rajata, kuka on vesihuollon vastuutaho/toteuttaja: Kuopion Vesi vai vesiosuuskunta. Suunnitelmassa olisi siis tullut linjata konkreettisia alueita eli missä toimii Kuopion Vesi ja missä toimii osuuskunta. Varsinkin niillä alueilla, joissa on tunnustettu olevan haasteita. Näitä alueista mainittakoon mm. Ritoniemi, jossa kulkee jo Kuopion vesijohto ja jätevesiviemäri, mutta koska alue ei ole Kuopion Veden toiminta-alueita, niin Kuopion Vesi ei rakenna vapaaehtoisesti alueen verkostoja. Asiaa on palloeltu Kuopion Veden ja vesiosuuskuntien kohta kymmenen vuotta, kumpi tahon rakentaa alueen vesihuoltoverkostot. Alueella kuitenkin täytyy jo kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Vuonna 2023 julkaistussa selvityksessä vesihuollon organisoinnista on vesihuoltolaitokset jaettu kolmeen kategoriaan ja näille on annettu suosituksia mm. asukasohjasta. Selvityksen mukaan noin "10 000 as." asukasohja on kokoluokka, jota voi pitää minimikokona, mutta ei optimaalisena. Valtakunnalliset strategiat ja käynnistynyt vesihuoltolain uudistus olisi tullut huomioida suunnitelmaa laadittaessa.

Suunnitelmatekstissä on myös mainittu vesihuollon toimintavarmuus. Kuopiossa moni vesiosuuskunta on vain yhden vesilähteen varassa, joten toimintavarmuutta voidaan parantaa mm. yhdysvesijohdoilla. Valitettavasti suunnitelmasta puuttuvat monilta osin vesihuollon toimintavarmuutta parantavat yhdysvesijohdot. Näitä yhdysvesijohtoja on esitetty jo edellisissä vesihuollon kehittämissuunnitelmissa, eikä kaikkia ei ole vielä toteutettu. Kaikki vesihuollon toimintavarmuutta parantavat yhdysjohdot tulisi esittää suunnitelmassa.

Otsikon haja-asutusalueiden vesihuolto tulisi otsikon olla kuvaavampi, kuten vesihuoltoverkostojen ulkopuoliset kiinteistöt.

Lisäksi on syytä myös huomioida, että ilmoitustaululla olevassa kuulutuksessa nähtävillä ole aika on merkitty olevaksi 21.9-23.10.2023. Tosiasiallisesti nähtävänä ole ilmoitus on julkaistu vasta 25.9.2023. Nähtävänä oloaika alkaa vasta, kun se on julkaistu virallisella ilmoitustaululla. 22.10.2023 ilmoitustaululla olevassa kuulutuksessa ei aineistoa enää löydy ilmoitustaululta, vaan siinä ollut linkki johti sivustolle, jossa luki Voe rähmä! Hakemaasi sivua ei löytynyt. Suunnitelman nähtävänä olo ei näin ollen täytä hallintolain mukaisia vaatimuksia.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi esitän, että vesihuollon kehittämissuunnitelmaa ei tule hyväksyä, vaan asia tulee palauttaa uudelleen valmisteluun.

Vastine yksityishenkilön muistutukseen

Verkostojen laajenemisalueiden määrittäminen

Muistutuksessa on sanottu, että suunnitelman tulisi kertoa kuntalaiselle tai vapaa-ajan asunnon omistajalle, onko alueelle mahdollista saada vesihuoltoa, millä ajanjaksolla vai ei milloinkaan. Muistutuksessa on esitetty keskitetyn vesihuollon teknistaloudelliselle kannattavuudelle nyrkkissäättö, jonka mukaan vesihuoltoverkostojen rakentaminen kannattaa, kun asuntojen etäisyys on talousveden osalta enintään 500 m ja jätevesiviemärin osalta enintään 250 m.

Kehittämissuunnitelmassa on käyty läpi koko Kuopion kaupungin alue. Aluerajaukset vesihuoltoverkostojen laajenemiselle tehtiin ensin edellä esitetyllä asuntojen etäisyysperiaatteella. Suunnitelmaa laadittaessa todettiin kuitenkin, että pelkästään etäisyysperusteella laaditut vesihuoltoverkostojen laajenemisaluekartat eivät anna realistista kuvaa verkostojen rakentamisen mahdollisuuksista. Pelkkä asuntojen etäisyys ei vielä kerro tarpeeksi keskitetyn vesihuollon toteuttamismahdollisuudesta alueella. Tarkastelussa tulee lisäksi huomioida mm. seuraavia asioita:

- Haja-asustusalueella on myös paljon kiinteistöjä, joilla ei ole halukkuutta liittyä vesihuoltoverkostoihin. Tällaisia ovat esimerkiksi monet vaatimattomammin varustellut vapaa-ajan kesäasunnot tai rakennukset, joilla on jo rakennettu uudet tai kohtalaisen uudet sekä vaatimusten mukaiset kiinteistökohtaiset vesihuoltojärjestelmät.
- Osa alueista voi sijaita liian kaukana sopivan vesihuoltolaitoksen verkostoista, jotta niiden rakentaminen olisi teknis-taloudellisesti järkevää
- Nykyisten verkostojen kapasiteetti voi olla rajallinen uusien verkostojen liittämiseksi. Isompien uusien alueiden suunnittelu vaatii aina olemassa olevan verkostojen kapasiteettitarkasteluja ennen yksityiskohtaisten suunnitelmien laatimista.

Mikäli verkostoa laajennetaan uudelle alueelle, tulee alueelta löytyä riittävästi halukkaita liittyjiä ja lisäksi vettä alueelle johtavan tai jätevesiä alueelta vastaanottavan verkoston kapasiteetin tulee olla riittävä. Koko Kuopion kaupungin alueen kattavassa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa ei pystytä vielä tekemään edellä mainitun tasoisia tarkasteluja alueittain. Kehittämissuunnitelmassa voidaan kartoittaa ja priorisoida alueita, joille tarkemmat selvitystyöt kannattaa kohdistaa.

Tässä kehittämissuunnitelmaluonnoksessa on päädytty ratkaisuun, jossa mahdolliset verkostojen laajenemisalueet on nimetty selvitysalueiksi, ja alueet on jaettu luokkiin; kaavoitus, luokka 1 ja luokka 2.

Liitekartoilla on esitetty kaavoituksen perusteella rajatut alueet ja luokan 1 alueet. Nämä alueet on priorisoitu etäisyystarkastelun perustella rajatuista alueista tärkeimmiksi ja realistisimmiksi toteuttaa vuoteen 2030 mennessä. Luokkaan 2 jäivät loput alueet. Tarkempia perusteluja alueiden valintaan on esitetty suunnitelma-tekstissä.

Kuopiossa on myös alueita, joissa selvitystyötä on jo tehty tai työ on tekeillä. Nämä alueet ovat mukana liitekarttojen selvitysalueissa, ja niihin kuuluu myös muistutuksessa mainittu Ritoniemi. Kuopion Vesi Oy on tekemässä selvitystä alueen ottamisesta toiminta-alueekseen. Selvitys valmistuu vuonna 2024.

Suunnitelman liitekarttojen epäselvyys ja virheellisyys

Muistuttaja esittää, että liitekartat ovat epäselviä ja kaikissa liitekartoissa on virheellistä ja harhaanjohtavaa tietoa. Muistutuksen tekijä ei kuitenkaan yksilöi mitään kartoilla on esitetty väärin ja miten niitä tulisi selkeyttää. Tämän vuoksi asiaa ei voi kommentoida tarkemmin.

Liitekartat käytiin kuitenkin läpi virheellisyyksien kartoittamiseksi. Kartoissa havaittiin seuraavia puutteita tai ristiriitoja, ja ne on korjattu lopulliseen suunnitelmaversioon.

- Ritoniemen alue on rajattu karttaliitteessä 03 vain osittain vesijohtoverkoston selvitysalueeksi (alue nro 48). Alue rajataan kokonaisuudessaan selvitysalueeksi samalla tavalla kuin se on rajattu jätevesiverkoston osalta karttaliitteessä 04 (alue nro 3).
- Luhastensalon saaren alue on rajattu jätevesiviemäriverkoston selvitysalueeksi karttaliitteessä 04 (alue nro 61), mutta sitä ei ole rajattu vesijohdon osalta selvitysalueeksi karttaliitteessä 03. Alue puuttuu myös kehittämissuunnitelman toimenpideohjelmataulukosta. Luhastensalon alue lisätään vesijohtoverkoston selvitysalueeksi karttaliitteeseen 03 ja suunnitelmatekstin taulukkoon.
- Korpisalonsaari (nro 6) on esitetty karttaliitteessä 03 vesijohdon selvitysalueeksi, muttei sitä ei ole esitetty karttaliitteessä 04 jätevesiviemäriverkoston selvitysalueeksi. Sijaintinsa ja alueelle laaditun ranta-asemakaavan vuoksi puolesta Korpisalonsaaria on kuitenkin luontevaa esittää myös jätevesiviemäriverkoston selvitysalueeksi ja se lisätään karttaliitteeseen 04.

Vesihuollon vastuutaho/toteuttaja uusilla alueilla

Muistutuksessa sanotaan, että kehittämissuunnitelmassa tulisi rajata, kuka on vesihuollon vastuutaho/toteuttaja kullakin uudella laajenemisalueella. Rajausta ei katsottu järkeväksi esittää kehittämissuunnitelmassa, koska useiden alueiden totutusmahdollisuudet selviävät useimmiten vasta tarkemman selvitys- ja suunnittelutyön jälkeen. Selvitystyön aikana voidaan havaita, että alueelle voi löytyä useampi mahdollinen toteutustaho, tai sitten alueelle voi olla haastavaa löytää ketään toteuttajaa.

Kuopiossa asemakaavoitettavilla alueilla luonnollisin vesihuoltotoimija on Kuopion Vesi Oy. Mitä kauemmas Kuopion Vesi Oy:n nykyisistä toiminta-alueista mennään, sitä todennäköisemmin tulevat kyseeseen muut alueen vesihuoltolaitokset. Paikoin Kuopion Vesi Oy toimii paikoin myös asemakaava-alueiden ulkopuolella, esimerkiksi Maaningan haja-asutusalueella. Asema-kaava-alueiden ulkopuolella vesihuollon toteuttajaksi ja vastuutahoksi kannattaa pyrkiä valitsemaan aina teknisesti ja hallinnollisesti järkevin vaihtoehto.

Uusia alueita rakennettaessa kannattaa pyrkiä siihen, että Kuopion alueen vesihuoltokenttä ei niiden myötä hajaannu enää lisää nykyisestään. Muistutuksen tekijä on oikeassa siinä, että vesiosuuskunnat ovat paikoin rakentaneet pieniä, muista toiminta-alueistaan erillisiä verkostoalueita taajamien lievealueille Kuopion Vesi Oy:n verkostojen jatkeeksi. Tätä kehitystä pyritään välttämään jatkossa. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden muodostamisen ja sitä myötä verkostojen hallinnoinnin järkevöittäminen nostetaan paremmin esille kehittämissuunnitelman lopullisessa versiossa.

Pirstaloitun vesihuoltokentän eheyttäminen

Muistutuksen tekijä esittää, että suunnitelmassa ei ole esitetty tavoitteita tai konkreettisia keinoja, miten pirstaloitunutta vesihuoltokenttää voisi eheyttää.

Kehittämissuunnitelmassa on kuitenkin esitetty mm. seuraavia toimia

- Vesiosuuskuntien yhdistymismallin laadinta
- Vesiosuuskuntien yhdistyminen/sulautuminen
- Vesihuoltolaitosten isännöintipalvelun hyödyntämisen lisääminen ja toiminnan kehittäminen

Nämä ovat toimenpiteitä, joilla pirstaloitunutta vesihuoltokenttää voi korjata. Lisäksi kehittämissuunnitelmassa on esitetty erilaisia yhteistyötä parantavia toimenpiteitä (mm. vesihuoltotyöryhmän perustaminen, Yhteiset harjoitukset ja koulutukset), joilla voi myös katsoa olevan vesihuoltokenttää eheyttävä vaikutus.

Vesihuoltolaitosten yhdistymisiä on Kuopion alueella vireillä ja niitä pyritään myös edistämään. Kehittämissuunnitelmassa ei kuitenkaan voida määrittää, minkä laitoksen tulee yhdistyä kenenkin kanssa ja milloin. Yhdistymisen toteutuminen vaatii tahtoa kaikilta osapuolilta ja ratkaisun, joka on kaikkien osapuolten hyväksyttävissä.

Yhdysvesijohdot

Muistutuksessa on esitetty, että suunnitelmasta puuttuvat monilta osin vesihuollon toimintavarmuutta parantavat yhdysvesijohdot. Suunnitelmassa on kuitenkin esitetty kuusi uutta yhdysvesijohtoa, joista kaksi on jo rakenteilla. Suunnitelmassa esitetyt yhdysvesijohdot ovat hankkeita, joilla saadaan varmuutta yhden vesilähteen varassa toimiville osuuskunnille. Kaikkia vanhoissa kehittämissuunnitelmissa esitettyjä yhdysvesijohtoja ei katsottu tarpeelliseksi nostaa esille tässä suunnitelmassa. Yhdysvesijohtohankkeiden valinnassa painotettiin hankkeiden tarpeellisuutta ja toteutuksen realistisuutta vuoteen 2030 mennessä.

Otsikkomuutos

Muistutuksessa esitetään, että kehittämissuunnitelman alaotsikon *Haja-asutusalueiden vesihuolto* nimen tulisi olla kuvaavampi. Otsikko voisi olla esimerkiksi *Vesihuolto-verkostojen ulkopuoliset kiinteistöt*. On totta, että teksti johon otsikko viittaa, kertoo nimenomaan verkostojen ulkopuolisten kiinteistöjen vesihuollosta. Otsikko muutetaan kehittämissuunnitelman lopulliseen versioon.

Suunnitelman nähtävillä oloaika

Muistutuksessa on huomautettu, että ilmoitustaululla olleessa kuulutuksessa nähtävillä oloaika on merkitty ajanjaksolle 21.9.-23.10.2023, mutta tosiasiaassa nähtävillä oloilmoitus olisi julkaistu vasta 25.9.2023. Lisäksi muistuttajan mukaan 22.10.2023 ilmoitustaululla olleesta linkistä ei aineistoa enää löytynyt. Muistutuksen tekijän mukaan suunnitelman nähtävillä olo ei tämän vuoksi täyttänyt hallintolain mukaisia vaatimuksia.

Tosiasiaassa suunnitelman nähtävillä olo on alkanut kuulutuksen mukaisesti jo 21.9.2023. Arkistosivulla on kuitenkin esitetty nähtävillä oloajaksi 25.9.-23.10.2023. Väärä merkintä johtuu siitä, että suunnitelmatekstiin tehtiin tekstijäsennysmuutoksia 21.9.2023 jälkeen. Muutokset eivät vaikuttaneet suunnitelman sisältöön, mutta niillä parannettiin tekstin luettavuutta. Jäsennysmuutosten jälkeen näkyviin arkistosivulle on tullut päivämääräjakso 25.9.-23.10.2023, vaikka suunnitelma on ollut nähtävillä jo aiemmin.

Mahdollisesti silloin kun muistutuksen tekijä on yrittänyt päästä linkistä suunnitelma-aineistoon 22.10.2023 on ollut tekeillä verkkopalveluun liittyvä operaatio, joka on hetkellisesti estänyt palveluun pääsyn. Muistutuksesta ei käy ilmi, kuinka kauan pääsy aineistoon on ollut estynyt. Myös käytettävällä internet-selaimella voi olla merkitystä aineistoon pääsyn kannalta.

Edellä mainituista tietoteknisistä ongelmista huolimatta ei voida sanoa, että nähtävillä olo ei olisi täyttänyt hallintolain mukaisia vaatimuksia. On melko tavallista, että erilaiset internet-palvelut ovat hetkellisesti poissa käytöstä. Suunnitelma on ollut nähtävillä kuukauden, ja valtaosan ajasta suunnitteluaineistoa on päässyt katsomaan normaalista. Virka-aikana on ollut myös mahdollista pyytää apua

aineistoon pääsemiseksi. Ei voida olettaa, että kenelläkään olisi jäänyt tutustumatta suunnitelma-aineistoon edellä mainittujen ongelmien takia.

Suunnitelman hyväksyminen

Muistutuksen tekijä esittää, että mainitsemiensa seikkojen vuoksi vesihuollon kehittämissuunnitelmaa ei tule hyväksyä vaan se tulee palauttaa uudelleen valmisteluun.

Edellä annettujen vastausten perusteella kuitenkin katsotaan, että vastineessa esitettyjen suunnitelmamuutosten ja täydennysten jälkeen kehittämissuunnitelma voidaan hyväksyä.